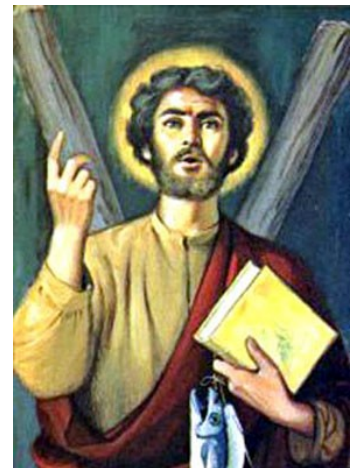

Ondřej, apoštol, mučedník

narozen: kolem Kristova narození v Betsaidě, Galilea, Palestina

zemřel: 30. listopadu 60/62 v Patrasu, Řecko

patron Skotska, Ruska, Španělska a Řecka; Sicílie a Dolního Rakouska; Neapole. Ravenny, Brescic, Amalfi, Mantovy, Bordeaux. Brugge a Patrasu; rybářů a obchodníků s rybami, řezníků, horníků, provazníků a nosičů vody; proti dně. bolestem krku, křečím a růži (Ondřejova nemoc); za dobrou svatbu

Památkou sv. Ondřeje začíná nový církevní rok. Ve starých breviářích zahajoval apoštol sanctorale, rok světců. Místo Ondřejova uctívání je tam, kde by to nikdo netušil, kde tisíce tráví rok co rok dovolenou a nevědí, jaké drahocenné relikvie zde jsou: Ondřejovy ostatky jsou uchovávány od r. 1208 v domě sv. Ondřeje v Amalfi, jižně od Neapole, který je mu zasvěcen. Ostatky odpočívají pod oltářem v kryptě arabsko-normánské baziliky, která leží jen několik metrů od pláže tohoto slavného lázeňského místa a před níž se tisíci v létě večer co večer turisté i domorodci.

Ondřej pocházel z Betsaidy v Galileji a žil se svým mladším bratrem Simonem, pozdějším apoštolem Petrem, v Kafarnau u Genezaretského jezera. Oba bratři si vydělávali na živobytí jako rybáři. Později se stal Ondřej učedníkem Jana Křtitele, pak prvním jmenovaným apoštolem Ježíše Krista: proto se Ondřej také nazývá „Prvně jmenovaným“. Ondřej také přivedl svého bratra Petra k Ježíšovi. Kristus dal bratrům příkaz hlásat evangelium a použil k tomu tato slova: „Následujte mě a učiním z vás rybáře lidí.“ Jak mu Ježíš uložil, vydal se apoštol

Ondřej na misijní cestu, která ho zavedla do oblastí kolem Černého moře a do Řecka. Podle jinc tradice kázal prý Ondřej dokonce v Kurdistánu a v Gruzii. Podle věrohodných zpráv se usadil nakonec apoštol v Patrasu v Řecku a hlásal tam bez obtíží evangelium.

Okolo r. 60 byla to doba Neronovy vlády byl Ondřej zatčen místodržícím Egecm. Nenávistník křesťanů nutil apoštola, aby sloužil bohům, což však Ondřej vytrvale odmítal. Tento odpor znamenal pro kazatele rozsudek smrti: 30. listopadu 60 (62) podstoupil Ondřej smrt na kříži. Jeho poprava se uskutečnila na šikmém kříži, který se od té doby nazývá Ondřejovým křížem.

Údajná slova apoštola před ukřižováním:

„Bud' pozdraven, ó kříži, slavnostně uvedený Kristovým tělem a ozdobený jeho údy, jako by to byly vzácné perly. Dříve než Pán na tebe vystoupil, naháněls' pozemský strach. Nyní naopak, vybavený nebeskou láskou, jsi přijímán jako dar. Věřící o tobě vědí, kolik radosti je v tobě, kolik darů máš připraveno. A tedy pln jistoty a radosti přicházím k tobě já, abys mě také přijal jásajícího jako učedníka toho, který byl na tobě pověšen. Ó blažený Kříži, který jsi přijal vznešenost a krásu Pánových údů! Vezmi si mě a zanes mě daleko od lidí a odevzdej mě mému Mistru, aby mě skrze tebe přijal ten, který mě skrze tebe vykoupil. Bud' pozdraven, ó Kříži, ano, opravdu, bud' pozdraven!“

Až do přenesení do Amalfi odpočívaly mučednickovy ostatky v apoštolském kostele v Byzanci/ Konstantinopoli. Ondřejova hlava se dostala r. 1462 do Říma, papež Pavel VI. ji však vrátil r. 1964 zpět do Patrasu.

Úcta a tradice: *v Římě je Ondřejova slavnost známa už od 6. století. Ondřej byl patronem burgundského vévodského domu. Ondřejův kříž byl emblémem Burgundska. Pravděpodobná relikvie Ondřejova kříže je v klášteře Beaune. Také řád Zlatého rouna, který založil Filip Dobrotivý r. 1429, si vyvolil Ondřeje za svého patrona. „Ondřejovy řády“ byly zakládány v pozdějších staletích: králem Jakubem V. Anglickým (1540) a carem Petrem J. Ruským (1698). U sedláků byl den sv. Ondřeje po všechna staletí důležitým dnem pro předpovídání počasí. Dlouhou dobu platila Ondřejova noc také za noc věštby pro jakékoli úmysly. A mezi r. 1537 a 1878 se prosinec nazýval často Ondřejovým měsícem.*

Znázorňování: *po Petrovi a Pavlovi je Ondřej třetím apoštolem s individuálními obličejovými rysy. Většinou je znázorňován s úplně šedivým vlasem a dlouhým nebo aspoň silným vousem, skoro vždy v pokročilém věku. Ondřej je oděn na mnoha vyobrazeních dlouhou tunikou a pláštěm; nohy jsou většinou bez obuvi. Při znázorněních mučednictví na kříži je apoštol téměř vždy nahý, zakryt jen bederní rouškou. Kniha a svitek spisu ukazují Ondřeje jako apoštola; jeho individuálními přídávky jsou ryba, rybářská síť, kříž a provaz. Často byl Ondřej zobrazován také v kruhu dvanácti apoštolů.*

Půjdu za Ježíšem se vším, co mám na srdci a případná utrpení budu přijímat jako část Kristova kříže, podle výše uvedeného doporučení.

Všemohoucí, věčný Bože, Tys povolal svatého Ondřeje za apoštola, aby hlásal evangelium a byl pastýřem Tvé církve; na jeho přímlovu stále ochraňuj a ved' všechen svůj lid. Prosíme o to skrze Tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s Tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen